

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ Antiqvitate

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. XXII. De notis Iudicariis. Sententiæ à Iudicibus per notas scriptæ. A. Absoluo. C. Condemno. N. L. Non liquet. Alia tabella ab Augusto data ad ignoscendum. θ & κ, notæ item condemnationis. Tau, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

CAPVT XXII.

De notis Iudiciariis.

IN grauioribus caussis Iudices non pronuntia-
bant sententiam de tabulis, sed eam in iis no-
tabant, teste Afcon. in Diuin. Verrin. Singuli, in-
quit, Iudices sententiam de tabulâ pronuntiarunt in le-
uioribus caussis; & ob id neque notâ, neque custode opus
fuit. Item docet Sigon. lib. 11. de Iudic. cap. xxii.
Prætor Iudicibus tabellas dabat, & vt sententiam ferrent, in
concilium mittebat. Mittere autem in concilium, erat, iu-
bere illos ad urnas ire, atque in eas, tabellas sententiam con-
tinentes conicere. Urna verò, siue cista, tot fuerunt, quot
Iudicum ordines qui iudicarunt: tres quidem cum omnes
adhibiti sunt; vna Senatorum, altera Equitum, tertia Tri-
bunorum ærariorum. Tabellæ verò quæ data erant Iudici-
bus, quarum vnâ in urnam mitterent, erant tres: vna ab-
solutiois, altera condemnationis, tertia ampliatiois; eaq;
omnes ceratæ erant. Nota absolutiois fuit A. condemna-
tiois, C. ampliatiois, N. L. Non liquet.

Igitur hæ tres præcipuæ Iudicum notæ. nam
Suetonius præter hæc tres tabellas scribit capi-
te xxxiii. ab Augusto, cum de falso testamento age-
retur, non tantum damnatoriam & absolutoriam cogno-
scentibus datam esse; sed tertiam quoque, quâ ignosceba-
tur iis quos fraude ad signandum vel errore inductos con-
stitisset. cuius tabellæ nota non potuit fuisse vlla ex
præcedentibus, sed fuerit forrasse I. id est, Igno-
sco. Crinitus etiam lib. vi. cap. vi. scribit θ & κ
fuisse etiam condemnationis notas; nam κ Græ-
cum, est Latinorum C, significans κταδικάζειν,
quamquâ Britannicus Perlij commentator scribit
κ fuisse

z fuisse notam absolutionis, & significasse καλόν, id est, pulchrum. θ autem significat θάνατον, id est, mortem. vnde Martialis lib. vii. Epig. xxxvi.

Nosti mortiferum Pratoris Castrice signum,

Est opera pretium discere Theta nouum.

& Aufonius in Eunum Epigram. cxx.

Miselle doctor, z tibi sit obsceno:

Tuumq; nomen Theta seclilis signet.

vbi Scaliger: z erat signum suspendij, refert enim laqueum collo inuolutum: θ, litera condemnatoria. quin & in castris militem ex cohorte morte dispunctum, hac nota significabat. Quod postremum Isidorus scribit libro i. Etymolog. addens e contrario per T in militiâ significari superstite, sicut mortuum per θ. Quare Romanis sospitalis litera erat T, quam Tribuni plebis, auctore Valerio Maximo, Senatusconsultis, quorum ipsi aut populus fundus factus erat, subscribebant. Erat & felix litera apud Hebræos, vt constat ex Ezechielis cap. ix. *Om-nem super quem videbitis Tau, ne occidatis.* De quo videndi, D. Hieronymus in eum locum & in c. lxx. Gretzerus cap. li. de Cruce, Foquelin. ad iv. Satyr. Persij, Brodæus lib. i. & Christianus aui nostri Martialis, qui ita cecinit lib. i ii. Epigrammatum, pag. 58.

Infelix multis Theta est; mihi litera felix,

Si θάνατον scribit, scribit & illa θεόν.

De aliis prætereà absolutionis & condemnationis notis apud Suidam hæc reperio: Μακρά γραμμή ἡ γραμμή δικάζουσα, &c. Longa linea condemnationem, breuis absolutionem significabat. De quibus fortè Plautus capiendus, cum longam quamdam literam infelicem vocat; quam alij aiunt esse I, alij L,
alij

alij, vt Afconius & Cælius, T. Vt vt fit, abfolu-
tionis literam, Cicero pro Milone, vocat *ſalutarē*;
condemnationis verò *triftem*; ſicut Liuius, *trifio-
rem*. Porro pro hiſce Iudiciariis literis, alibi cal-
culos, nigrum, condemnationis; album, abſolu-
tionis; uſurpatos fuiſſe ſcribit Ariſtoteles in Pro-
blem. & Ouid. lib. xv. Metamorph.

*Mos erat antiquis, niueis atrisq; lapillis,
His damnare reos, illis abſoluere culpa.*

Aut fortè cretà & carbone fiebant notæ; vt apertè
Horatius I. Serm. Satyrâ I I I.

Quorſum abeant ſani? cretà an carbone notandi?
Et Perſius Satyrâ v.

*Quæq; ſequenda forent, & quæ vitanda viciſſim,
Illa prius cretà, mox hæc carbone notaſti.*

Quâ de re hæc accuratè obſeruauit Iunius lib. II.
Animaduerſ. cap. v. *Teſtulis in urnam coniectis, ſi ſex
millium numerum explerent, reus ſolum vertere cogeba-
tur, quod ὀσφύριον appellabant, &c.* Neque illud reticen-
dum eſt; veteres loco calculorum Iudiciariorum uſos fuiſ-
ſe conchulis marinis, quos *χιγίλας* vocabant, vt teſtatur
Pollux libro VIII. ad quarum modum poſtea fabricata
fuerunt aeneæ, quas *σπονδυλάς* & *φρυκτοῦς* nominarunt.
Porro Iudicum calculi duplices fuerunt, vt ex Vlpiani An-
notationibus in Demoſthenem conſtat; quidam perforati
& nigri, qui condemnabant; alij qui abſoluebant, albi
& integri. Duas verò urnas, priorem mortis, poſterio-
rem miſericordie appellatam annotatur ab Ariſtophanis
Scholiaſte in Veſpiſ.